

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/3/2016
Identifikačné číslo spisu:	5110010787
Dátum vydania rozhodnutia:	28.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5110010787.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvinenej Ing. R. C. pre obzvlášť závažný zločin podvodu v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1, § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 28. januára 2016 v Bratislave dovolanie obvinenej Ing. R. C. proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 19. júna 2014, sp. zn. 3 To 47/2014 a rozhodol

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvinenej Ing. R. C. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Žilina rozsudkom z 26. septembra 2013, sp. zn. 1 T 110/2010 uznal obvinenú Ing. R. C. vinnou z obzvlášť závažného zločinu podvodu v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1, § 221 ods. 1 a 4 písm. a/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že:

„v exekučnom konaní na Exekútorskom úrade súdneho exekútora Mgr. Bernarda Janíka so sídlom v Žiline, Jána Reka 13, sp. zn. Ex 156/09, začatom 31. marca 2009, povinného 1. Ing. R. C., nar. X. M. XXXX, bytom N.. X, R. - N., 2. CITY I, s.r.o., IČO: 36 374 202 so sídlom v Žiline, Jánošíkova 264 a oprávneného S.G., nar. XX. O. XXXX, bytom G. D. O., D. A. XXXX/X na vymoženie pohľadávky v sume 116.178,72 Eur s príslušenstvom, dňa 12. júna 2009 podala prostredníctvom svojho splnomocneného právneho zástupcu JUDr. Jozefa Kaduru, Advokátska kancelária so sídlom v Žiline, Dolný Váh č. 7, námietku proti predmetnej exekúcii s odôvodnením, že po vzniku exekučného titulu, ktorým bol rozhodcovský rozsudok č. k. RK 2/2008, vydaný dňa 22. apríla 2008 rozhodcom JUDr. Milanom Chovancom, nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku podľa § 50 ods. 1 Exekučného poriadku a nepravdivým pokladničným dokladom zo dňa 19. decembra 2008 so sfaľovaným podpisom príjemcu Ing. V. G. deklarovala uhradenie sumy 4.500.000,- Sk / 149.372,63 Eur ako istiny a časti príslušenstva svojmu veriteľovi, oprávnenému S.G. prostredníctvom Ing. V. G. a navrhla predmetné exekučné konanie v údajne zaplatenej časti zastaviť, k čomu po zistení nepravosti príjmového pokladničného dokladu z 19. decembra 2008 nedošlo, ale v prípade akceptovania návrhu by bola spôsobilá S.G., nar. XX. O. XXXX, bytom G. D. O., D. A. XXXX/X škodu vo výške 149.372,63 Eur / 4.500.000 Sk.“

Za predmetný skutok okresný súd obvinenú Ing. R. C. odsúdil podľa § 221 ods. 4 Tr. zák., § 36 písm. j/ Tr. zák., § 38 ods. 3 Tr. zák. a § 39 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. k trestu odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov. Podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. ju okresný súd zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia. Podľa § 76 ods. 1 Tr. zák. a § 78 ods. 1 Tr. zák. obvinenej uložil ochranný dohľad na 1 (jeden) rok. Podľa § 77 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. obvinenej uložil povinnosť, aby sa po svojom prepustení osobne hlásila jedenkrát za mesiac u probačného a mediačného úradníka okresného súdu v mieste svojho pobytu. Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súd poškodeného S.G. s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Proti tomuto rozsudku podala obvinená Ing. R. C. v zákonom stanovenej lehote odvolanie čo do viny i trestu.

Krajský súd v Žiline postupom podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výrokov rozsudku, proti ktorým obvinená podala odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo.

Dospel pri tom k záveru, že odvolanie obvinenej je sčasti dôvodné, avšak z iných dôvodov, než sú v ňom uvedené. Odvolací súd uviedol, že rozhodnutie súdu prvého stupňa týkajúce sa viny obvinenej, ako aj uloženého trestu a ochranného dohľadu, považuje za zákonné a správne. Súd prvého stupňa však nepostupoval správne, keď poškodeného s jeho nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie, keďže zo spisu bolo zrejmé, že konaním obvinenej k vzniku škody nedošlo (k dokonaniu trestného činu nedošlo) a ani poškodený si nárok na náhradu škody v zmysle § 46 ods. 3 Tr. por. neuplatnil.

Na základe tohto, vychádzajúc z povinnosti odvolacieho súdu prihliadnuť aj na chyby, ktoré síce neboli odvolaním vytýkané, ale sú takej povahy, že by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., odvolací súd rozsudok okresného súdu v časti výroku o náhrade škody podľa § 321 ods. 1 písm. f/ a ods. 3 Tr. por. zrušil.

Dňa 28. júla 2015 obvinená požiadala okresný súd o ustanovenie obhajcu za účelom podania dovolania. Uvedenej žiadosti okresný súd po preskúmaní jej majetkových pomerov opatrením z 23. septembra 2015 vyhovel a obvinenej ustanovil obhajcu JUDr. Karola Porubčina so sídlom v Považskej Bystrici, Centrum č. 27/32.

Okresnému súdu bolo 4. novembra 2015 doručené dovolanie obvinenej podané prostredníctvom ustanoveného obhajcu.

Obvinená v dovolaní uplatnila dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. i/ Tr. por., t. j. v konaní pred súdom prvého stupňa, ako aj pred odvolacím súdom bolo podľa mienky obvinenej zásadným spôsobom porušené jej právo na obhajobu a obe rozhodnutia súdov boli založené na nesprávnom právnom posúdení skutku.

K oboj dovolačím dôvodom obvinená argumentovala rovnako. Konkrétne obvinená v dovolaní uviedla, že zo znaleckého posudku č. 63/2010, ako aj z výpovedí znalkýň na hlavnom pojednávaní nevyplývalo, že by vyhotoviteľom podpisu na spornom pokladničnom doklade mala byť ona. Dokonca znalkyne v znaleckom posudku skonštatovali, že podpis mohol byť úmyselne meneným vlastným podpisom Ing. V. G..

Obvinená taktiež namietala, že súd „bezvýhradne uveril“ výpovediam poškodeného S.G., Ing. V. G. a JUDr. O. Y., a to napriek tomu, že kvôli ich vzájomnému dlhoročnému priateľstvu a partnerstvu v podnikaní existujú vážne pochybnosti o objektivite a pravdivosti ich výpovedí. Obvinená zdôraznila, že jej podpis na zmluve dosiahol Ing. V. G. úskokom, ako aj to, že často bola terčom snáh o obmedzovanie jej podnikania.

V ďalšej časti obvinená poukázala na fakt, že dohodu o uznaní záväzku z 28. februára 2007 vypracoval JUDr. Milan Chovanec, ktorý sa vo veci neskôr sám stal rozhodcom a ktorý proti obvinenej vydal rozsudok, ktorý bol v danej veci exekučným titulom. Dokonca aj tento nútený výkon rozhodnutia inicioval (v postavení právneho zástupcu poškodeného) JUDr. Milan Chovanec. Z uvedeného obvinená vyvodila, že exekúcia bola a je vedená v rozpore so zákonom, keďže JUDr. Milan Chovanec nebol nestranný, tak ako to prikazuje § 6a zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov. Na túto skutočnosť (nezákonnosť exekučného konania) mali sudy pri hodnotení výpovedí svedkov brať zreteľ.

Okrem iného, obvinená vyjadrila presvedčenie, že sudy oboch inštancií nesprávne poukazujú na ucelenú reťaz priamych a nepriamych dôkazov, keďže žiaden priamy dôkaz v trestnom konaní vyprodukovaný nebol a kľúčové nepriame dôkazy (hlavne výsledky znaleckého skúmania príjmového dokladu a svedecké výpovede) boli nesprávne posúdené.

Na základe vyššie uvedeného, obvinená dospela k záveru, že výsledky vykonaných dôkazov súd neposúdil v zmysle zásady in dubio pro reo a navrhla, aby najvyšší súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že bol porušený zákon a súčasne, aby obe rozhodnutia nižších súdov zrušil.

Súd prvého stupňa v súlade s § 376 Tr. por. doručil rovnopis dovolania ostatným stranám trestného konania, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté spolu s upozornením, že sa môžu v súdom stanovenej lehote k dovolaniu obvinenej vyjadriť.

Túto možnosť využil len prokurátor, ktorý vo svojom vyjadrení doručenom 11. novembra 2015 uviedol, že vo veci bolo vykonané dôsledné dokazovanie s detailným vyčerpaním dôkazných návrhov obžaloby a obhajoby. Rozsudok okresného súdu považoval za spravodlivý, pričom predmetom predloženého dovolania sú len opätovne hodnotené dôkazy a spochybňovaní svedkovia vypovedávajúci v neprospech obvinenej. Navyše text dovolania ani nekonkretizuje, čím malo byť zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu, resp. ako mal byť skutok nesprávne právne posúdený. V zmysle uvedeného, prokurátor navrhol dovolanie obvinenej zamietnuť.

Vyjadrenie prokurátora bolo dňa 20. novembra 2015 doručené poškodenému a dňa 23. novembra 2015 obvinenej a jej ustanovenému obhajcovi.

Spisový materiál bol spolu s dovolaním najvyššiemu súdu riadne predložený na rozhodnutie 12. januára 2016.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predbežne preskúmal dovolanie obvinenej i predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/ Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), prostredníctvom ustanoveného obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.). Zároveň ale zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zřejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Dovolací súd úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zřejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a

právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inšancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak, z § 385 ods. 1 Tr. por. *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Ako je uvedené vyššie, obvinená medzi oboma právnymi dôvodmi dovolania nerozlišuje a namietané skutočnosti klasifikuje tak podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., ako aj podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Pokiaľ ide o prvý z týchto dôvodov - zásadné porušenie práva na obhajobu, konštantná judikatúra dovolacieho súdu toto právo chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Z dikcie § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Výnimočne môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení zásadným spôsobom.

Určujúcou v tomto smere bude rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu. Napríklad v uznesení z 16. augusta 2011, sp. zn. 2 Tdo 30/2011 (publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR číslo 6/2012 pod poradovým číslom 120) najvyšší súd judikoval, že ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov (§ 34 ods. 1 a § 44 ods. 2 Tr. por.), zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritorným rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 208 ods. 1 a § 274 ods. 1 Tr. por.). Nemožno však úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo.

Vo vzťahu k tejto trestnej veci sa dovolací súd stotožnil s názorom prokurátora, že z dovolania nevyplýva, ako konkrétne malo dôjsť k zásadnému porušeniu práva na obhajobu. Z podaného dovolania žiadne takéto porušenie nevyplýva.

Nad rámec tohto dovolací súd dopĺňa, že obvinená bola tak v prípravnom, ako aj v súdnom konaní zastúpená obhajcom, ktorý sa úkonov trestného konania zúčastňoval. Obvinenej bol obhajca ustanovený aj v konaní pred dovolacím súdom. Zároveň orgány činné v trestnom konaní a súdy poskytli obvinenej adekvátny priestor na realizáciu práva na obhajobu a tento priestor bol zo strany obhajoby aj využitý. V tomto smere teda dovolací súd žiadne pochybenia nezistil.

Pokiaľ ide o druhý dovolací dôvod, a síce, že rozhodnutie súdu malo byť založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, v rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť

právne kvalifikovaný ako iný trestný čin, alebo že skutok nie je trestným činom.

Spomenutý dovolací dôvod naplňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až 30 Tr. zák.), premlčania trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Tr. zák.) a pod. i ukladania trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa (§ 47 ods. 2 Tr. zák.). Toto ustanovenie sa vzťahuje aj na nesprávne použitie iných právnych predpisov než Trestného zákona, napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o konkurze a reštrukturalizácii a pod., pokiaľ tieto majú priamy vzťah k právnej kvalifikácii skutku.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je potrebné ďalej uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať.

Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

V trestnom konaní platia zákonom stanovené pravidlá pre zisťovanie skutkového stavu veci a pre hodnotenie dôkazov. Podľa nich je potrebné zisťovať skutkový stav veci v rozsahu, ktorý je nevyhnutný pre rozhodnutie. Trestný poriadok nestanovuje žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti, ani váhu jednotlivých dôkazov. Platí zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v § 2 ods. 12 Tr. por., podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Ani tento dovolací dôvod však nie je daný. Už zo zhrnutia vyššie plynie, že námietky obvinenej sú rýdzo skutkovej povahy. Obvinená nimi spochybňuje súdmi ustálený skutkový stav (hlavne o predložení nepravdivého pokladničného dokladu v úmysle zastaviť exekúciu, ktorá bola voči nej vedená), resp. hodnotenie dôkazov (predovšetkým znaleckého posudku a svedeckých výpovedí) a následne predostiera vlastnú verziu skutku založenú na inom, pre ňu priaznivom hodnotení dôkazov. Ako však súd podrobne rozviedol vyššie, námietky tohto druhu dovolací súd preskúmať nemôže.

Z prezentovaných záverov je teda zrejmé, že obvinená v dovolaní len formálne odkazuje na oba dovolacie dôvody, no v skutočnosti predostiera argumenty, ktoré svojim obsahom nenapĺňajú nielen dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. i/ Tr. por., ale ani žiaden iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Vychádzajúc z týchto úvah a ustálenej rozhodovacej praxe dovolací súd dospel k záveru, že v posudzovanej trestnej veci dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. i/ Tr. por. evidentne nie sú dané, preto dovolanie obvinenej s použitím § 382 písm. c/ Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Toto uznesenie bolo prijaté jednomyseľne.

Poučenie:

